

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä sekä niihin liittyviksi laeiksi
HE 120/2025 vp

Eduskunnan talousvaliokunnalle

TaV on pyytänyt EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

Yleistä

Kysymyksessä on suhteellisen laaja lakipaketti. Ehdotetuilla muutoksilla pannaan täytäntöön EU:n kuluttajaluottodirektiivi sekä ns. kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakia, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettua lakia sekä peräti neljätoista muuta lakia.

EK ei ollut edustettuna oikeusministeriön työryhmässä, joka valmisti käsittelyssä olevan HE:n pohjalla olevan kuluttajaluotto- ja rahoituspalvelujen etämyyntityöryhmän mietinnön.

HE perustuu pitkälti EU-säätelyyn. Se sisältää kuitenkin jossain määrin kansallista liikkumavaraa. EK katsoo, että eräiltä osin HE:ssä ehdotetaan tarpeettoman tiukkoja vaatimuksia etenkin luotonantajille. Näiltä osin HE:tä tulisi tarkastella uudelleen. Nämä liittyvät luottokelpoisuuden arviointiin ja luottokelpoisuusarvioinnin laiminlyönnin seurauksiin.

EK yhtyykin Kaupan liiton yhdessä Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n kanssa asiassa jättämään eriävään mielipiteeseen työryhmän mietintöön luottokelpoisuuden arviointia ja luottokelpoisuusarvioinnin laiminlyöntiä koskien.

Ajoneuvorahoitus

EK pitää perusteltuna, että HE:ssä ajoneuvorahoituksen nykytila säilytettäisiin pitkälti ennallaan. Tämä on perusteltua, koska nykytilassa ei ole tunnistettavissa sellaisia ongelmia, jotka edellyttäisivät sääntelymuutoksia.

Luottokelpoisuuden arviointi

Valitettavasti HE:ssä ehdotetaan *korottoman ja kuluttoman maksuajan* tarjoamista arkihyödykkeen ostamisen yhteydessä saattamista samaan asemaan määrältään huomattavasti korkeampien rahaluottojen

myöntämisen kanssa. Luotonantajien tulisi jatkossa näissäkin tilanteissa käyttää positiivista luottotietorekisteriä kuluttajan luottokelpoisuuden arviointiin.¹ Näin siitäkin huolimatta, että yrityksellä itsellään saat-
taa olla omalle asiakkaalleen myönnettävän luoton osalta riittävä ja oikeasuhtainen tietoperusta yhdessä maksuhäiriötietojen kanssa luotonhakijan tilanteen asianmukaisesti arvioimiseksi. HE:ssä ehdotettu velvollisuus positiivisen luottotietorekisterin käyttöön johtaisi EK:n näkemyksen mukaan tavanomaisen asiakasasioinnin tarpeettomaan ras-
kauttamiseen.

Tällaisella EU-direktiiviä tiukemmalla kansallisella sääntelyllä olisi useita hyvin kielteisiä vaikutuksia.

Ensinnäkin positiivinen luottotietorekisteri, joka on Suomessa sijoitettu verohallinnon yhteyteen ja johon liittyy verrokkeja kalliimmat kulut, saisi perusteetonta etua suhteessa muihin, kaupallisiin tietorekistereihin ja luottotietopalveluihin nähden.

Toiseksi kuluttajien arkipäiväinen asiointi saattaisi aivan suotta vaikeutua. Tyypillinen tilanne vaikeutumisesta olisi esim. kuluttajan hankkiessa uutta puhelinta. EK korostaa, että korottomilla ja kuluttomilla maksun jaksotuksilla kuluttajat ovat voineet tähän saakka tehdä kotitaloudelleen tärkeitä arjen hankintoja jopa täysin ilman lisäkustannuksia.

EK katsoo, että HE:tä tulisi tältä osin muuttaa sellaisella tavalla, joka sallisi kulloiseenkin luotonantotilanteeseen tarvittavan tietoaineiston hyödyntämisen, mutta samalla tarjoaisi tarvittavan jouston keskenään hyvin erilaisten luotonmyöntötilanteiden oikeasuhtaiseksi hoitamiseksi.

Luottokelpoisuusarvioinnin laiminlyöntiä koskevat seuraamukset

HE:n myötä luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönnistä seuraisi luotonantajalle hyvin ankara ja kategorinen seuraus: "Jos luotonantaja *rikkoo*...kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia *lainkaan*" (kursivointi tässä).

EK katsoo, että luottokustannusten menettäminen sopimusoikeudellisenä seuraamuksena luottokelpoisuuden arviointia koskevien velvoitteiden rikkomisesta on tuollaisenaan liian ankara, koska seuraamuksessa ei huomioida millään tavalla erityyppisten rikkomusten välisiä moitittavuuseroja. Lisäksi sopimusoikeudellisen seuraamuksen

¹ EK:n tietojen mukaan esim. Ruotsi on implementoimassa vastaavaa lainkohtaa eri tavalla kuin Suomi, sillä kaikki luottotyytit tai luotonmyöntämisilanteet eivät edellytä laajan tietokokonaisuuden hankkimista eikä välttämättä lainkaan ulkoisten tietokantojen käyttöä.

käytännön vaikutukset voivat kertautua varsin kohtuuttomasti luotonantajan kannalta, sillä luotonanto on usein massaluontoista.

EK katsoo, että esitys tulisi palauttaa tältä osin valmisteluun. Välttämättä ei olisi tarpeellista säätää ollenkaan sopimusoikeudellisesta seuraamuksesta. Jos näin kuitenkin tehdään, säännöstä olisi vähintään muutettava niin, että siinä huomioitaisiin luottokelpoisuuden arviointia koskevan velvollisuuden rikkomisen moitittavuus.